

Carralogoño, Carravalseca eta Muscoko aintzirek eta El Prao de la Paúl urtegiak osatzen dute Guardiako urmaelen multzoa, Ramsar zerrendan sartzen dena munduko hezegunerik garrantzitsuenen artean, baita Europako Natura 2000 sare ekologikoan ere. Halaber, Euskal Autonomia Erkidegoak babestutako biotopoa dira.

Guardiako hiribildu monumentala hezegune hauetatik hurbil dagoenez eta aberastasun etnografiko, gastronomiko eta kultural handiko inguru pribilegiatuan kokatzen denez, ibilbide honek osagai guztiak ditu egun eder batez gozatzeko mahasti artean.

Aintzira bakoitza bakarka bisita dezakezu, baina, 10 kilometroko ibilbide honetatik, aintziren multzo osoa bisitatu ahalko duzu, Ardoaren eta Arrainaren ibilbideko (GR-38) urratsak eginez. Errioxako lurren eta Bizkaiko kostaldeko itsas portuen arteko merkataritza bidea zen, antzina, ibilbide hori.

IBILBIDEA

0 km

Gure abialekua Guardia herriaren amaierako urbanizazio batean dagoen aparkalekua da. Hiribildutik irten bezain azkar, herriaren amaierako kartela pasatu ondoren, ezker aldean ikusiko dugu aparkalekua, Logroñoeko noranzkoan. Errepidea gurutzatu eta, ezkerrean metro gutxi egin ondoren, eskuinaldean dagoen asfaltozko pista hartuko dugu, bi upeltegitara doana.

0,8 km

Bidea banatzen da. Eskuinetik jarraituko dugu, asfaltozko bidetik. Eskuineko bidetik jarraituko dugu, eta aurrera egin ahala, Carravalsecako aintzira ikusiko dugu gure ezker aldean.

2,6 km

Bidea banatzen da. Ezkerrean bira egin eta, asfaltozko bidea jarraituz, GR-38ra bueltatu gara. Bide hori izango da gure gida ibilbidearen zati handi batean.

2,8 km

Ezkerrean bira egingo dugu. Asfaltozko bidea utzi eta pista bat hartuko dugu.

3,1 km	Bidea banatzen da. Ezkerretik jarraituko dugu.
3,7 km	Gure ezker aldean pista bat dago. Bazter utzi eta zuzen jarraituko dugu, eskuinetik.
4 km	Bidea banatzen da. Zuzen jarraituko dugu, ezkerreko bidetik.
4,4 km	Igoera txiki baten ostean, bidegurutze bat aurkituko dugu eta eskuinera jo beharko dugu. Aurrera egin ahala, Carralagroñoako aintzira ikusiko duzu ezkerrean.
5,3 km	 Kontuz! Errepide honetan zirkulazio handia dago. A-124ra iritsiko gara. Berau hartu eta 150 metro egingo ditugu bizikletan, eskuinaldera.
5,5 km	Errepidearen beste aldean, gure ezkerrean, bihurgunea baino lehen, asfaltozko bide bat dago. GRko markak jarraituko ditugu, mahasti artean doan bide batean barna.

GUARDIAKO AINTZIRAK

Biotopo babestu hau atsedenleku bihurtu da ehunka hegazti espezierentzat, batez ere irailetik martxora. **Lertxun hauskara, murgil handia edo zingira mirotza** aintzira hauetako biztanleak dira, eta, uda garaian **amiltxori arrunta, lertxun gorria edo argi oilarra** ere batzen dira, besteak beste. Lezkadietan **basahateak, kopetazuriak eta txilinportak** ugaltzen dira, eta alga espezie berezi batzuekin batera bizi dira, lurtean metatutako gatz eta mineralei nahiz ur hauen ezaugarri bereziei esker.

Inguru honek hegaztiak ikusteko erraztasunak ditu. **El Prao de la Paúl urmaelean** behatoki bat eta talaira bat aurkituko dituzu. Gainerako hezeguneetan hegaztiak ikustea erraza da, eta ibilbidea egokituta dago irisgarritasun arazoak dituzten bisitariarentzat.

*Inguruko paisaia tipikoaz gozatzeko beta duzu, mahasti artean, **Kantabria Mendilerroa** atzean duzula, Natura 2000 sarearen parte dena.*

6,3 km

Ezkerreko bidetik zuzen jarraituko dugu.

7 km

Bidea banatzen da. Ezkerreko bidea hartuko dugu.

7,2 km

Eskuinera bira egingo dugu, asfaltozko bidea utziz, eta pista hartuko dugu, GRko markei jarraiki.

7,5 km

Ezkerreko bira egingo dugu pista batetik eta gero, berehala, eskuinera, GRko markei jarraiki.

Erregeen Santa Maria (Guardia).

7,6 km

Malda txiki bat jaitsiko dugu bizikleta eskuan, El Prao de la Paúl urmaela inguratzen duen pista hartu ahal izateko. Eskuinera jarraituko dugu, beste norabide batean jarraitzen duen GRtik irtenda.

7,9 km

Ezkerreko hegaztien behatokira irits daiteke.

8,6 km

Bidegurutzea. Ezkerreko joko dugu. Zuzen jarraituz gero Guardiarantz igoko ginateke.

8,8 km

Ezkerretik jarraituko dugu aintzira inguratuz.

9,4 km

Ezkerretik jarraituko dugu.

GIZAKIAREN PRESENTZIA HISTORIAURRETIK

Kantabria Mendilerroaren inguruan historiaurreko aztarna ugari daude, **gizakia** eskualde honetan antzinatek egon dela frogatuz. Gure ibilbidetik hurbil **ikono megalitikoak** aurkituko dituzu, esaterako **trikuharriak: La Huesera**, Guardian (irudia), eta **Sorginaren txabola**, Bilarretik hurbil.

Oso gomendagarria da **La Hoya herri protohistoria** bisitatzea ere, bertako aztarnarik zaharrenak Burdin Aroko zat jotzen baitira. Aztarnategi honetan hainbat hamarkadatan egindako lehengoratzeko lanek herriaren eta herritarren bizimodu eta bilakaeraren prozesua birsortzen dute, eratu zenetik abandonatu zen arte. Bere trazaduran ikusi ahalko dituzu etxadiak, harrizko kaleak espaloiekin, plazak, etxe handiak, eraikin publikoak (tenplua, sauna eta abar), eta hainbat aztarna, euren ohitura, jantzi, erritu, kultura, adierazpen artistiko eta ekonomiaren berri ematen digutenak.

9,5 km

Puntu honetan aintziratik irten eta eskuinera bira egingo dugu.

*Aurrez aurre, leku garai batean, behatoki bat dago, ikuspegi ederrak gozatzeko: aintzira, **Guardia hiribildua eta Kantabria Mendilerroa**. Argazki kamera eskura edukitzea komeni da.*

9,8 km

Bidegurutzea. Ezkerrera joko dugu asfaltozko bide batetik.

10 km

Urbanizazioaren hasieran eskuinera bira egingo dugu eta hasierara iritsiko gara. Ibilbidearen amaiera.

GR-38: ARDOAREN ETA ARRAINAREN IBILBIDEA

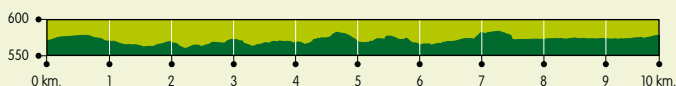
Ibilbide luzeen artean tradizio gehien dutenetako bat da. Ardoaren eta Arrainaren bidea izeneko hau erabili ohi zuten **mandazainek Arabako Errioxako ardo preziatua Durango eta Bermeoraino garraiatzeko**. Bueltan, gatzunetan eramaten zuten Bizkaiko portuetako arraina.

GR-38k hegotik iparrera zeharkatzen du Araba, kontrastez beteriko 105 kilometrotan Oion Otxandioarekin lotuz.

IBILBIDEAREN PROFILA

Labraza.

LEKU INTERESGARRIAK

NATURA ETA PAISAIA

1. Carralagroño aintzira
2. Carravalseca aintzira
3. Musco aintzira
4. El Prao de la Paúl urmaela

Inguruan:

- Ebro ibaia

KULTURA

1. Guardiako hirigune historikoa
2. Guardiako Erregeen Santa Mariaren eliza
3. Guardiako Done Joan eliza
4. Samaniego alegialariaren jaiotetxea Guardian
5. La Hoya herria
6. La Huesera trikuharria
7. San Martin trikuharria
8. Sorginaren Txabola trikuharria

Inguruan:

- Ysios - Domecq upeltegia (Santiago Calatrava, Guardian)
- Marqués de Riscal upeltegia (Frank Gehry, Eltziegion)

ASIALDIRAKO GUNEA

1. Kiroldegiak Guardian

FITXA TEKNIKOA

Nola heldu:	Guardiatik, A-2624
Distantzia, guztira :	10 kilometro
Iraupena, gutxi gorabehera:	Ordu eta erdi
Zailtasuna:	Txikia
Gomendatutako bizikleta:	Paseokoa
Desnibel metatua:	102 metro

EZ GERATU IKUSI GABE...

GUARDIA, LABASTIDA, LABRAZA....

Arabako Errioxan, ardoaren kulturaren inguruan dauden erakargarri guztiez gain, ondare aberatsa dago, inguru hauek leku bakar eta berezi egiten dituen. **Harresitutako hiribilduak** eta historiaurreko aztarnak lehian daude, zein ederrago, eskualdea zaintzen duen Toloño mendiko natura ikusgarriarekin. Ezinbestekoa da **Guardia** hiribildua bisitatzea, egoera oso onean baititu **Erdi Aroko harresia** eta kale eta eraikinen sarea, iraganera bidaiatzeko aukera ona. **Erregeen Santa Mariaren** eliza ere ikusi beharrekoa da (hiribilduko irudirik ospetsuenetakoa da portadako polikromia, XVII. mendekoa); baita beste hauek ere: **Done Joan eliza gotikoa**, **udaletxe errenazentista** eta Samaniego alegialariaren jaiotetxea.

Inguruan, mahasti eta olibondoaz jantzita, **Bastida**, **Kripan**, **Bilar** eta **Villabuena** herri ederrak; harrituko egingo gaituzte, oinetxeak bere horretan mantendu baitituzte. **Erdi Aroko Labraza hiribildu** zoragarriak ere merezi du geldialdi bat egitea.

Kontraste gisa, nabarmen agertzen dira mahastizaintzari lotutako eraikin berriak, ardoaren kultura eta **arkitektura ikusgarria** batuz: besteak beste, **Santiago Calatrava** eta **Frank Gehry** ospetsuenak.